

C-262/21. PPU. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2021. április 23.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Korkein oikeus (Finnország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. április 23.

Fellebbező:

A

Ellenérdekű fél:

B

**K O R K E I N ° O I K E U S [LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG]
HATÁROZAT [omissis] 1 (15)**

[omissis]

Kelt: 2021. április 23.

Ügyszám: 615.

FELLEBBEZŐ: A

ELLENÉRDEKŰ FÉL: B

PERES ELJÁRÁS: A gyermeknek a Hágai Egyezmény alapján történő visszavitele

Az Európai Unió Bírósága elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem

SÜRGŐSSÉGI ELJÁRÁS ALKALMAZÁSA IRÁNTI KÉRELEM

A Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság, Finnország) azt kéri, hogy a jelen előzetes döntéshozatalra utalást a Bíróság az eljárási szabályzatának 107. cikke alapján a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban bírálja el. A sürgősségi eljárás alkalmazását indokoló körülményeket a kísérőlevél részletezi.

A KORKEIN OIKEUS (LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG) HATÁROZATA

A jogvita tárgya

- 1 A jelen ügy egy Finnországba vitt gyermeknek a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-én Hágában kötött egyezmény (Recueil des traités des Nations unies, 1343. kötet, 22514. sz., kihirdette: az 1996. évi 14. tvr., a továbbiakban: 1980. évi Hágai Egyezmény) alapján Svédországba való visszavitele iránt benyújtott kérelemre vonatkozik. A jelen ügyben az a kérdés merül fel, hogy jogellenesnek minősíthető-e a gyermek elvitele vagy visszatartása, ha az egyik szülő a másik szülő hozzájárulása nélkül a szokásos tartózkodási helye szerinti államból az Unió másik tagállamába vitte a gyermekét azt követően, hogy a tartózkodási hely szerinti állam bevándorlásügyi hatósága úgy ítélte meg, hogy a gyermekre és a szóban forgó szülőre vonatkozó menedékjog iránti kérelmeket ebben a másik tagállamban kell megvizsgálni [eredeti 2. o.]. Az ügy megoldásához az Unió tagállamai közötti együttműködésen és bizalmon alapuló két különböző rendszer párhuzamos figyelembevételére van szükség. A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Brüsszel IIa” rendelet), valamint az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) értelmezésével kapcsolatos kérdések merülnek fel.

A releváns tények

A jogvita előzményei

- 2 Két iráni állampolgár, A (a továbbiakban: az apa) és B (a továbbiakban: az anya) először 2016 óta Finnországban, majd 2019 májusától Svédországban éltek. Az anya azon tartózkodási engedély alapján, amelyet az apa munkavállalóként kapott, a családi kötelezések tekintetével tartózkodási engedélyben részesült Finnország vonatkozásában a 2017. december 28. és 2021. december 27. közötti időszakra, Svédország vonatkozásában pedig a 2019. március 11. és 2020. szeptember 16. közötti időszakra.

- 3 A felek közös gyermeke, C (a továbbiakban: a gyermek) 2019. szeptember 5-én született Svédországban. A gyermek szokásos tartózkodási helye Svédországban volt, és a szülők közösen gyakorolják a felügyeleti jogot. A svéd hatóságok 2019. november 11-i határozatukkal (amelyet a közigazgatási bíróság 2020. január 17-i ítélete helybenhagyott) a gyermeket gondozásba vették, és az anyjával együtt egy anyaothonban helyezték el.
- 4 2019. november 21-én az apa a gyermekével fennálló családi kötelekre tekintettel ez utóbbi részére tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be Svédországban. 2019. december 4-én az anya a gyermekre részére tartózkodási engedélyt kért Svédországban.
- 5 2020. augusztus 7-én az anya saját maga és gyermeke részére menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Svédországban, amelyet az apa által vele szemben alkalmazott családon belüli erőszakra, valamint az apa iránti családjával kapcsolatos, becsület nevében alkalmazott erőszakkal való fenyegetésre hivatkozva indokolt. 2020. október 27-i határozataival a svéd migrációs hivatal (Migrationsverket) mint elfogadhatatlanokat elutasította az anya és a gyermek menedékjog iránti kérelmeit, lezárta az apa által a gyermek vonatkozásában a családi kötelekre tekintettel benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelemmel indult eljárást, és a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (1) bekezdése alapján azonnal végrehajtandó határozatokkal az anyát és a gyermeket Finnország részére átadta. 2020. augusztus 27-én Finnország megerősítette, hogy a „Dublin III” rendelet 12. cikkének [eredeti 3. o.] (3) bekezdése alapján felel az anya és a gyermek menedékjog iránti kérelmének megvizsgálásáért. Az anyát és a gyermeket 2020. november 24-én átadták Finnországnak. 2021. január 11-én az anya maga és a gyermek részére menedékjogot kért Finnországtól. 2021. március 26-án a Maahanmuuttovirasto (finn bevándorlási szolgálat) visszavonta az anyától a részére korábban Finnországban megadott tartózkodási engedélyt. A menedékjog iránti kérelem elbírálása folyamatban van.
- 6 2020. december 7-én az apa keresetet nyújtott be a svéd migrációs hivatal által 2020. október 27-én hozott, a családi köteleken alapuló tartózkodási engedélyre, valamint a gyermek Finnországba részére történő átadásra vonatkozó határozattal szemben. 2020. december 21-i ítéletével az e keresetet elbíráló közigazgatási bíróság (migrationsdomstolen – bevándorlási ügyekben eljáró közigazgatási bíróság) hatályon kívül helyezte a migrációs hivatal határozatait, és az ügyet új határozathozatalra visszautalta e hatóság elé, mivel a gyermek apját az eljárás során nem hallgatták meg. 2020. december 29-i határozatával a svéd migrációs hivatal, miután a gyermek elhagyta az ország területét, lezárta a gyermekre vonatkozóan előtte folyamatban lévő ügyeket, ideértve az anya által a gyermek tekintetében benyújtott menedékjog iránti kérelemmel kapcsolatos ügyet is. 2021. január 19-én e határozattal szemben keresetet nyújtottak be a közigazgatási bírósághoz. 2021. április 6-i ítéletével a közigazgatási bíróság elutasította többek között a gyermek családi kötelekre tekintettel igényelt tartózkodási engedélye kiadására és a gyermeknek a „Dublin III” rendelet alapján Svédországba való visszavételére irányuló végzés meghozatalára irányuló kérelmet.

- 7 2021. január 5-én az apa a családi kötelekre tekintettel ismét tartózkodási engedélyt kért a svéd migrációs hivataltól. E kérelem elbírálása folyamatban van.
- 8 Ezzel párhuzamosan Svédországban a gyermek felügyeletének kérdésében eljárás van folyamatban a felek között. A svéd elsőfokú bíróság (Västmanlands tingsrätt [västmanlandsi körzeti bíróság, Svédország]) a 2020 novemberében hozott ideiglenes intézkedést elrendelő végzéssel fenntartotta a gyermek szüleinek közös felügyeleti jogát. A gyermek anyja vitatja, hogy a gyermek Finnországnak való átadását követően e bíróság joghatósággal bír az ügy elbírálására. Az ügy elbírálása folyamatban van.
- 9 2020. december 21-én az apa keresetet terjesztett be a Helsingin hovioikeus (helsinki fellebbviteli bíróság, Finnország) elé a felek közös gyermekének a tartózkodási helye szerinti államba, Svédországba való azonnali visszavitele iránti végzés elfogadása céljából. Az anya elsődlegesen a kereset elfogadhatatlanságának megállapítását, illetve másodlagosan annak elutasítását kérte.
- 10 A svéd migrációs hivatal 2021. január 26-i, a Helsingin hovioikeus (helsinki fellebbviteli bíróság) elé terjesztett beadványában megállapította, hogy sem a gyermeknek, sem az anyának nincs érvényes tartózkodási engedélye Svédországban, és nem rendelkeznek jogosultsággal a Svédországba való beutazásra vagy az ott tartózkodásra. [eredeti 4. o.]

A Helsingin hovioikeus (helsinki fellebbviteli bíróság) 2021. február 25-i határozata

- 11 A Helsingin hovioikeus (helsinki fellebbviteli bíróság) elutasította a gyermek visszavételére vonatkozó kérelmet. E bíróság szerint ebben az ügyben nem lehet megállapítani, hogy az anya jogellenesen vitte el a gyermeket a szokásos tartózkodási helye szerinti országból. A gyermek anyja, amikor Svédországban élt, kifejezetten menedékkjogot kért Svédországban saját maga és a gyermek részére. Az anya 2020. szeptember 2-án a gyermek kizárólagos felügyelete iránt kérelmet nyújtott be, amely időpontban a svéd migrációs hivatal már tájékoztatta őt arról, hogy Finnország felelős a menedékkjog iránt benyújtott saját kérelme és a gyermek kérelmének megvizsgálásáért. Ez arra utal, hogy az anya szándéka nem az volt, hogy oly módon változtassa meg a gyermek szokásos tartózkodási helyét, amely a felügyeleti joggal kapcsolatos eljárásokban befolyásolná a joghatóságot.
- 12 A Helsingin hovioikeus (helsinki fellebbviteli bíróság) szerint azt sem lehet megállapítani, hogy a gyermek visszatartása jogellenes, még akkor sem, ha a svéd közigazgatási bíróság ezt követően hatályon kívül helyezte a svéd migrációs hivatal határozatát, és új határozat meghozatala céljából visszautalta az ügyet e hatóság elé, továbbá a gyermek apja nem járult hozzá a gyermek finnországi tartózkodáshoz. A hovioikeus (fellebbviteli bíróság) úgy ítélte meg, hogy az anya jogszerűen támaszkodhatott a svéd migrációs hivatal által közölt, a határozat azonnali végrehajthatóságára, a gyermek által az ország területére való beutazásra

vonatkozó korlátozásokra, valamint a gyermek finnországi menedéjog iránti kérelmének vizsgálatára vonatkozó információkra. Arra sem lehet következtetni, hogy az anya visszaélt a menekültügyi szabályozással.

A Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság) elé terjesztett fellebbezés

- 13 Az apa fellebbezésében azt kéri, hogy a bíróság hozzon végzést a felek közös gyermekének a tartózkodási helye szerinti államba, Svédországba történő azonnali visszaviteléről.
- 14 Válaszbeadványában az anya a fellebbezés elutasítását kérte.

Jogi normák

A gyermek visszavitele

Az 1980. évi Hágai Egyezmény

- 15 Az 1980. évi Hágai Egyezmény 1. cikkének szövege a következő:
 „A jelen Egyezmény céljai a következők:
 a) biztosítani a bármelyik Szerződő Államba jogellenesen elvitt vagy ott elrejtett [helyesen: visszatartott] gyermekek azonnali visszajuttatását; [...]”. **[eredeti 5. o.]**
- 16 A fent hivatkozott egyezmény 3. cikke a következőképpen rendelkezik:
 „A gyermek elvitele vagy elrejtése [helyesen: visszatartása] jogellenes, ha az
 a) sérti az azon Szerződő Állam jogrendszere szerint egy személynek, egy intézménynek vagy bármilyen más szervnek – akár együttesen, akár külön-külön – juttatott felügyeleti jogot, amelyben a gyermeknek az elvitelét vagy elrejtését [helyesen: visszatartását] közvetlenül megelőzően a szokásos tartózkodási helye volt; és
 b) ezeket a jogokat az elvitel vagy elrejtés [helyesen: visszatartás] időpontjában – együttesen vagy külön-külön – gyakorolták vagy azok gyakorlásában éppen az elvitel vagy elrejtés [helyesen: visszatartás] akadályozta meg az arra jogosultakat”.
- 17 Az egyezmény 13. cikkének szövege a következő:
 „[...] a megkeresett Állam igazságügyi vagy államigazgatási szerve nem köteles elrendelni a gyermek visszavitelét, ha az azt ellenző személy, intézmény vagy más szerv bizonyítja, hogy
 [...]

b) a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki, vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára [...]”.

18 Az egyezmény 20. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A gyermeknek az Egyezmény 12. cikkében foglalt rendelkezések szerinti visszavitele megtagadható, ha az a megkeresett Államnak az emberi jogok védelmével és az alapvető szabadságokkal kapcsolatos alapelveibe ütköznék”.

Az uniós jog

19 A „Brüsszel IIa” rendelet (17) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„A gyermek jogellenes elvitele vagy visszatartása esetében a gyermek visszavitelét haladéktalanul el kell érni, és ebből a célból az 1980. október 25-én kelt Hágai Egyezményt kell továbbra is alkalmazni, az e rendelet rendelkezéseivel, különösen a 11. cikkel kiegészített formában. [...]”
[eredeti 6. o.]

20 E rendelet (33) preambulumbekzdése a következőket írja elő:

„Ez a rendelet elismeri az alapvető jogokat és betartja az Európai Unió Alapjogi Chartájának elveit. Különösen arra törekszik, hogy biztosítsa a gyermek alapvető jogainak tiszteletben tartását, ahogyan azt az Európai Unió Alapjogi Chartájának 24. cikke előírja”.

21 E rendelet 2. cikkének (11) bekezdése előírja, hogy jogellenes egy gyermek elvitele vagy visszatartása,

„a) amennyiben azt sérti a határozat vagy jogszabály hatálya alapján, illetve azon tagállam joga szerint jogilag kötelező megállapodás útján [helyesen: amennyiben az sérti az azon tagállam joga szerint hozott bírósági határozat vagy jogszabály hatálya alapján, illetve hatályos megállapodás útján] szerzett felügyeleti jogokat, ahol a gyermek közvetlenül az elvitel vagy visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett;

b) feltéve, hogy az elvitel vagy visszatartás időpontjában a felügyeleti jogokat közösen vagy önállóan ténylegesen gyakorolták, vagy gyakorolták volna, ha az elvitelre vagy visszatartásra nem kerül sor. A felügyeletet közösen gyakoroltnak kell tekinteni, ha határozat vagy jogszabály hatálya értelmében a szülői felelősség egyik gyakorlója nem határozhat a gyermek szokásos tartózkodási helyéről a szülői felelősség másik gyakorlójának hozzájárulása nélkül”.

22 A fent említett rendelet 11. cikke (4) bekezdésének rendelkezése szerint

„A bíróság nem utasíthatja el a gyermek visszavitelére irányuló kérelmet az 1980. évi Hágai Egyezmény 13b. cikke [helyesen: 13. cikkének b) pontja] alapján,

amennyiben megállapítják, hogy megfelelő intézkedések történtek annak érdekében, hogy visszavitele után biztosítsák a gyermek védelmét”.

- 23 Az Európai Unió Alapjogi Chartája 24. cikkének (2) és (3) bekezdése előírja, hogy:

„A hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenek fölött álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, kivéve ha ez az érdekeivel ellentétes.”

A nemzeti jog

- 24 A gyermek visszavitelét a laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983) (a gyermek felügyeletéről és a kapcsolattartási jogról szóló törvény) szabályozza. E törvény rendelkezései az 1980. évi Hágai Egyezmény rendelkezéseinek felelnek meg.
- 25 A 186/1994. sz. törvénnyel módosított, a gyermek felügyeletéről és a kapcsolattartási jogról szóló törvény 30. §-a értelmében el kell rendelni annak a Finnországban tartózkodó gyermeknek a haladéktalan visszavitelét, akit abból az államból, ahol szokásos tartózkodási helye volt, jogellenesen vittek el, vagy akit jogellenesen visszatartottak, ha a gyermek közvetlenül a jogellenes elvitelét vagy visszatartását megelőzően a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményben [eredeti 7. o.] részes államban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett.
- 26 A 186/1994. sz. törvénnyel módosított, a gyermek felügyeletéről és a kapcsolattartási jogról szóló törvény 32. §-ának (1) bekezdése értelmében a gyermek elvitele vagy visszatartása jogellenes:
- „a) amennyiben az sérti az azon állam jogrendszere szerint egy személynek, egy intézménynek vagy bármilyen más szervnek – akár együttesen, akár külön-külön – juttatott felügyeleti jogot, amelyben a gyermeknek az elvitelét vagy visszatartását közvetlenül megelőzően a szokásos tartózkodási helye volt; és
- b) ezeket a jogokat az elvitel vagy visszatartás időpontjában – együttesen vagy külön-külön – gyakorolták vagy azok gyakorlásában éppen az elvitel vagy visszatartás akadályozta meg az arra jogosultakat”.
- 27 A 186/1994. sz. törvénnyel módosított, a gyermek felügyeletéről és a kapcsolattartási jogról szóló törvény 34. cikke az elutasítás okairól szól. E rendelkezés értelmében a gyermek visszavitele iránti kérelmet el lehet utasítani

[...]

2) ha a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármilyen más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára; [...]

Amennyiben a gyermek közvetlenül az elvitelét vagy visszatartását megelőzően a „Brüsszel IIa” rendelet 2. cikkének 3. pontjában említett tagállamban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett, az említett rendelet 11. cikkének (4) bekezdésében foglalt rendelkezések a gyermek visszavitele iránti kérelemnek a fenti első bekezdés 2. pontja értelmében történő elutasítására is alkalmazandók.

A menedékkérőnek a felelős tagállam részére történő átadása

Az uniós jog

28 A „Dublin III” rendelet (604/2013 rendelet) 12. cikke (3) bekezdésének szövege a következő:

„[...]”

(3) Amennyiben a kérelmező különböző tagállamok által kiállított több tartózkodásra jogosító engedéllyel vagy vízummal rendelkezik, a tagállamok a következő sorrendben vállalják a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért való felelősséget:

a) az a tagállam, amely a leghosszabb időtartamú tartózkodásra jogosító engedélyt állította ki [...];

29 Az említett rendelet 29. cikke az átadásokra vonatkozóan a következőket írja elő:

„(1) A kérelmezőnek vagy a 18. cikk (1) bekezdésének c) vagy d) pontjában említett más személynek a megkereső tagállam részéről a felelős tagállamnak **[eredeti 8. o.]** történő átadása a megkereső tagállam nemzeti joga szerint történik az érintett tagállamok egymás közötti konzultációját követően, a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban, de legkésőbb hat hónappal az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés másik tagállam általi elfogadását, vagy a 27. cikk (3) bekezdésének megfelelő halasztó hatály esetén hat hónappal a fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos jogerős határozatot követően[...]”.

A nemzeti ítélkezési gyakorlat

30 Az eljáró bíróságnak korábban még nem kellett határoznia a gyermek visszaviteléről szóló olyan ügyben, amelyben azt kellett volna értékelni, hogy a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásának átadásáról a „Dublin III” rendelet alapján egy másik tagállamban hozott határozat azzal a következménnyel jár-e, hogy a gyermeknek e tagállamból történő elvitele vagy visszatartása az 1980. évi Hágai Egyezmény vagy a „Brüsszel IIa” rendelet értelmében nem minősül jogellenesnek.

- 31 Az eljáró bíróság a KKO 2016:65. számú elvi határozatában egy olyan ügyet bírált el, amelyben egy közös szülői felügyelet alá tartozó gyermek apja jogellenesen vitte e gyermeket Finnországba. Ezt követően Finnországban elismerték az apa és a gyermek menedékjogát és menekült jogállását. A gyermek anyja az 1980. évi Hágai Egyezmény alapján a gyermeknek Fehéroroszországba, a tartózkodási helye szerinti államba való visszavitelét kérte. Az eljáró bíróság úgy ítélte meg, hogy a gyermek elismert menedékjoga önmagában nem indokolja a Hágai Egyezmény szerinti visszavitelre vonatkozó kötelezettség alkalmazásának mellőzését, mivel a visszavitel a Hágai Egyezményből következő kizáró okok alapján, a gyermek érdekének figyelembevételével kell értékelni. A visszavitelnek nem volt akadálya.
- 32 A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Finnország) KHO 2016:168. számú elvi határozatából kitűnik, hogy a nemzeti hatóságok elutasították egy, a gyermek tartózkodási engedélyének megújítása iránt az apa által a családi kötelekre tekintettel benyújtott kérelmet. E határozat szerint a tartózkodási engedély a gyermek Finnországban való tartózkodásának lehetőségére vonatkozik. Nem a tartózkodási engedély az, amely meghatározhatja a gyermek tartózkodási helyét vagy tartózkodási helye szerinti országot, ennek meghatározása a gyermek felügyeletét ellátó személyek döntési jogkörébe tartozik a gyermek felügyeletéről és a kapcsolattartási jogról szóló törvényben előírtaknak megfelelően. A gyermek feletti felügyelet és tartózkodási helyének kérdését vizsgáló nemzeti bíróságok úgy ítélték meg, hogy a gyermek a két szülő közös felügyelete alatt állt, és az apjával élt. Miután az anya a gyermeket engedély nélkül vitte Finnországból Oroszországba, a gyermek visszavitele kérdésének vizsgálatával megbízott orosz bíróság az 1980. évi Hágai Egyezmény alapján elrendelte a gyermeknek a szokásos tartózkodási helye szerinti államba, Finnországba való visszavitelét. [eredeti 9. o.]
- 33 A fent említett határozatokban nem alkalmazták sem a „Brüsszel IIa” rendeletet, sem a „Dublin III” rendeletet. A KKO 2016:65. számú határozatban az említett gyermek visszavitele kérdésének értékelése keretében nem tulajdonítottak különösebb jelentőséget a gyermek menedékjogáról szóló határozatnak. A KHO 2016:168. számú határozatban a gyermek tartózkodási engedélyének kérdését a gyermek tartózkodási helyére és visszavitelére vonatkozó kérdésektől elkülönítve értékelték.

Az előzetes döntéshozatalra utalás szükségessége

- 34 Az eljáró bíróságnak a gyermek visszavitelének a fenti 1. pontban kifejtett kérdésért kell elbírálnia. Svédország az az állam, amelyben közvetlenül az állítólagos jogellenes elvitelt megelőzően a gyermek tartózkodási helye volt. Az anya az eljáró bíróság előtt arra hivatkozik, hogy Finnország legkésőbb akkor vált a gyermek tartózkodási helye szerinti állammá, amikor a svéd migrációs hivatal kijelentette, hogy az említett gyermeket nem illeti meg sem a beutazáshoz, sem a tartózkodáshoz való jog Svédországban, ahol lezárták a menedékjogra vonatkozó ügyét. Az eljáró bíróság megállapítja, hogy a jelen ügyben nem – az ítélezési

gyakorlatban gyakran érintett – a tartózkodási helynek a szokásos tartózkodási helyre tekintettel történő megváltoztatásával kapcsolatos kérdésben kell határozatot hoznia. Ezzel szemben több, a „Brüsszel IIa” rendelet értelmezésétől függő kérdést kell megoldania abban az esetben, ha a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért való felelősség átadásáról a „Dublin III” rendelet alapján hozott határozat miatt vitték el a gyermeket Svédországból, a tartózkodási helye szerinti államból. Az eljáró bíróság tudomása szerint a Bíróság ítélkezési gyakorlatában eddig még nem foglalt állást ilyen értelmezési kérdésekben.

- 35 A jelen ügyben mindenekelőtt az a kérdés merül fel, hogy már a gyermeknek a „Brüsszel IIa” rendelet 2. cikkének 11. pontja és az 1980. évi Hágai Egyezmény 3. cikke értelmében vett jogellenes elviteléről van-e szó. Az anya és a gyermek a svéd migrációs hivatal által előterjesztett megkeresés, e hatóságnak a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért a „Dublin III” rendelet 12. cikke (3) bekezdésének a) pontja, 18. cikkének (1) bekezdése és 29. cikkének (1) bekezdése értelmében felelős tagállamra vonatkozó határozata, valamint e megkeresésnek a finn bevándorlási szolgálat általi elfogadása miatt távozott Svédországból Finnországba. A svéd migrációs hivatal által az ügy vizsgálatának átadása tárgyában elfogadott (2020. október 27-i) határozat azt jelentette, hogy az anya által Svédországban benyújtott, a gyermekekre vonatkozó menedékjog iránti kérelem érvényét veszítette, és magában foglalta a mind az apa, mind az anya által a gyermek vonatkozásában a családi kötelekre tekintettel benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelem lezárásáról szóló határozatokat. A svéd migrációs hivatal határozata azonnal végrehajtható volt, és emiatt sem az anya, sem a gyermek nem rendelkezett többé tartózkodási joggal Svédországban. Mivel egyértelmű és nem vitatott, hogy az anya, aki Finnországban hosszabb időtartamra szóló tartózkodási joggal rendelkezett, mint Svédországban, megfelelően járt el, amennyiben az ügyet a „Dublin III” rendelet mechanizmusa szempontjából vizsgáljuk. Ennek fényében az ügy nem foglalja magában a gyermeknek az 1980. évi Hágai Egyezmény 3. cikke [eredeti 10. o.] és a „Brüsszel II a” rendelet 2. cikkének 11. pontja értelmében vett jogellenes elvitelét.
- 36 A gyermek apja szerint azonban az anya a jelen ügyben a menekültügyi eljárást annak céljaitól eltérő célokra használta, és nem kérte az apa hozzájárulását ahhoz, hogy a gyermeket Svédországból Finnországba vigye. Ha az ügyet az 1980. évi Hágai Egyezmény és a gyermek jogellenes elviteléről szóló „Brüsszel IIa” rendelet szabályai és rendelkezései szempontjából vizsgáljuk, a gyermeket, akinek szülei közösen gyakorolták szülői felügyeleti jogukat, jogellenesen vitték el a tartózkodási helye szerinti államból, Svédországból.
- 37 Ha a fenti 35. pontban kifejtetteknek megfelelően úgy tekintjük, hogy nincs szó a gyermek jogellenes elviteléről, ezt követően meg kell vizsgálni, hogy fennáll-e a gyermeknek az 1980. évi Hágai Egyezmény 3. cikke és a „Brüsszel IIa” rendelet 2. cikkének 11. pontja értelmében vett jogellenes visszatartása, mivel a svéd közigazgatási bíróság ezt követően megsemmisítette (2020. december 21.) a gyermek menedékjoga iránti kérelmek megvizsgálásának Finnország részére történő átadásáról, az anya által Svédországban benyújtott menedékjog iránti

kérelmek érvénytelennek nyilvánításáról, valamint az apa és az anya által a gyermek tartózkodási engedélye iránt Svédországban benyújtott kérelmekkel indult eljárások lezárásáról a svéd migrációs hivatal által elfogadott határozatokat. A svéd hatóságoktól kapott információkból azonban kitűnik, hogy a gyermek és a gyermek anyja ebben a helyzetben továbbra sem jogosult beutazni Svédországba, illetve ott tartózkodni. Amennyiben e körülményt relevánsnak kell megítélni, akkor nem a gyermek jogellenes visszatartásáról van szó.

- 38 Ha az 1980. évi Hágai Egyezmény és a „Brüsszel IIa” rendelet fent említett szabályait és rendelkezéseit a „Dublin III” rendeletnek a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásának átadásáról szóló rendelkezéseivel együttesen úgy kell értelmezni, hogy a gyermek jogellenes elviteléről vagy visszatartásáról van szó, azt is meg kell vizsgálni, hogy fennáll-e a gyermek visszavitelének akadálya. Az anya a jelen ügyben a gyermek visszavitelének akadályát képező rendelkezésként az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke első bekezdésének b) pontjára, valamint 20. cikkére hivatkozik.
- 39 Az ügy irataiból kitűnik, hogy a svéd hatóságok akkor vették gondozásba az eltartott gyermeket, amikor körülbelül két hónapos volt, és hogy ekkor az anyjával együtt egy anyaothonban helyezték el őt. A gondozásba vételről szóló határozat 2020 novemberéig volt hatályban. Az ügy irataiból kitűnik, hogy e gondozásba vételt az anya által elszenvedett családon belüli erőszakkal indokolták. Ezért a jelen esetben meg kell vizsgálni azt a kérdést, hogy a gyermek gondozásba vétele és anyaothonban való elhelyezése az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke első bekezdésének b) pontja értelmében akadályt képez-e azon az alapon, hogy az anya által elszenvedett családon belüli erőszak miatt a gyermek számára a visszavitele testi vagy lelki károsodást okozhat, [eredeti 11. o.] vagy bármilyen más módon elviselhetetlen helyzetbe hozhatja őt. Ezen akadály jelentőségét azonban viszonylagossá teszi az a kérdés, hogy a svéd hatóságok a gyermek gondozásba vételére és az anyaothonban való elhelyezésére vonatkozó intézkedések révén korábban már meghozták a gyermek védelmét a „Brüsszel IIa” rendelet 11. cikkének (4) bekezdése értelmében megfelelően biztosító rendelkezéseket. A jelen ügyben semmi nem indokolja annak megállapítását, hogy a gyermek Svédországba való visszatérését követően nem lehet ilyen rendelkezéseket alkalmazni.
- 40 Az állítólagos családon belüli erőszakhoz kapcsolódó elutasítási indok kérdését a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem azért foglalja magában, mert az a gyermek visszavitelére vonatkozó értékelés részét képezi, még akkor is, ha az eljáró bíróságnak nincs különösebb kétsége a súlyos veszély fennállásán alapuló elutasítási ok alkalmazási küszöbértékét illetően, sem pedig Svédország azon képességét illetően, hogy megfelelő intézkedéseket hozzon a gyermek védelmének biztosítása érdekében.
- 41 Meg kell még vizsgálni a gyermek visszavitele előtti akadályok kérdését, felvetve azt a kérdést, hogy létrejöhet-e az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke első bekezdésének b) pontja értelmében vett elviselhetetlen helyzet, ha az a gyermek,

akinek a visszavitelét elrendelték, vagy az anyja, aki elsődlegesen gondozza, nem rendelkezik sem érvényes tartózkodási engedéllyel, sem pedig jogosultsággal arra, hogy beutazzon abba az országba, amelybe a gyermek visszavitelét kéri. Amikor a csecsemő, aki jelenleg körülbelül másfél éves, Svédországban lakott, elsődlegesen az anyja gondoskodott róla, és továbbra is gondozta abban az anyaothonban, amelyben a körülbelül két hónapos korában történt gondozásba vételét követően elhelyezték. Az a tény, hogy a gyermeknek családi kötelék révén Svédországban joga van ahhoz, hogy apja tartózkodási engedélye alapján tartózkodási engedélyt kapjon, nem szükségszerűen bír döntő jelentőséggel a helyzet elviselhetetlen jellegének értékelése keretében.

- 42 Ha az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke első bekezdésének b) pontját ilyen körülmények között úgy kell értelmezni, hogy a gyermek a Svédországba való visszavitel révén elviselhetetlen helyzetbe kerülne, a jelen ügyben azt is meg kell vizsgálni, hogy mit kell a gyermeknek a „Brüsszel IIa” rendelet 11. cikkének (4) bekezdése értelmében vett, a visszavitelét követő védelmének biztosításához megfelelő rendelkezések alatt érteni. A gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével értelmezhető-e a megfelelő rendelkezések fogalma oly módon, hogy a tagállamok hatóságai kötelesek tevékenyen biztosítani a gyermek mellett az anya számára is az országba való beutazáshoz és ott tartózkodáshoz való jogot annak érdekében, hogy a gyermekről a vele kapcsolatos felügyeletre, a kapcsolattartási jogra és a tartózkodási helyre vonatkozóan a szóban forgó tagállamban jelenleg folyamatban lévő bírósági eljárások befejezéséig személyesen gondoskodhasson és felügyeletét elláthassa [?] A „Brüsszel IIa” rendelet mechanizmusára vonatkozóan az sem derül ki egyértelműen, hogy a gyermek esetleges visszatérése esetén a gyermeket átadó tagállamnak a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elve alapján vélelmeznie kell-e, hogy a gyermek tartózkodási helye szerinti állam eleget tesz e kötelezettségeinek, vagy [eredeti 12. o.] felvilágosítást kell kérnie a tartózkodási hely szerinti állam hatóságaitól a gyermek érdekeinek védelméhez fűződő, ténylegesen meghozatalra kerülő intézkedésekkel kapcsolatban.
- 43 Abban az esetben, ha a gyermek visszavitele esetén a gyermek tartózkodási helye szerinti állam a „Brüsszel II a” rendelet 11. cikkének (4) bekezdése alapján nem köteles a korábban említett intézkedéseket meghozni annak érdekében, hogy biztosítsa az említett gyermek védelmét a visszavitelét követően, úgy kell-e értelmezni a gyermek mindenek felett álló érdekének elvét, hogy a gyermek visszavitelét nem lehet úgy tekinteni, hogy az az 1980. évi Hágai egyezmény 20. cikke értelmében megfelel az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmével kapcsolatos alapelveknek, és ezért azt meg kell tagadni[?] Ezt a kérdést az Alapjogi Charta 24. cikkének (2) és (3) bekezdése alapján kell értékelni. Ennek során a gyermek mindenek felett álló érdekét mint általános elvet kell értékelni, és különösen azt kell vizsgálni, hogy ezen értékelés keretében milyen jelentőséget kell tulajdonítani a gyermek azon jogának, hogy mindkét szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn.

- 44 A 20. cikk szerinti kizáró okra vonatkozó kérdés azért került bele az előzetes döntéshozatal iránti kérelembe, mert olyan rendelkezésről van szó, amelyre az anya hivatkozott; az eljáró bíróság mindazonáltal pontosítja, hogy e rendelkezés alkalmazhatóságával kapcsolatban sem támaszt különösebb kétségeket.
- 45 A fent említett értelmezési kérdésekre adott válaszok elengedhetetlenek az eljáró bíróság előtt folyamatban lévő alapjogvita megoldásához.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 46 Az eljáró bíróság, miután lehetőséget biztosított a feleknek arra, hogy kifejtsék álláspontjukat az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmáról, úgy határozott, hogy felfüggeszti az ügy elbírálását, és az alábbi előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel fordul az Európai Unió Bíróságához.

1. Úgy kell-e értelmezni a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Brüsszel II a” rendelet) 2. cikkének a gyermek jogellenes elvitelére vonatkozó 11. pontját, hogy e minősítésnek megfelel az a helyzet, amelyben az egyik szülő a gyermeket a másik szülő beleegyezése nélkül a tartózkodási helye szerinti államból a valamely hatóság által a 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) alkalmazásában hozott átadási határozat értelmében felelős másik tagállamba viszi? [eredeti 13. o.]

2. Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges, úgy kell-e értelmezni a „Brüsszel IIa” rendelet 2. cikkének a jogellenes visszatartásról szóló 11. pontját, hogy megfelel e minősítésnek az a helyzet, amikor a gyermek tartózkodási helye szerinti állam bírósága megsemmisítette az ügy vizsgálatát átadó hatóság által hozott határozatot, azonban az a gyermek, akinek visszavitelét elrendelték, már nem rendelkezik érvényes tartózkodási engedéllyel a tartózkodási helye szerinti államban, és nem jogosult a szóban forgó államba történő beutazásra vagy ott tartózkodásra?

3. Ha az első vagy a második kérdésre adott válaszra tekintettel úgy kell értelmezni a „Brüsszel II a” rendeletet, hogy a gyermek jogellenes elviteléről vagy visszatartásáról van szó, és következésképpen a gyermeket vissza kell küldeni a tartózkodási helye szerinti államba, úgy kell-e értelmezni az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke első bekezdésének b) pontját, hogy az akadályát képezi a gyermek visszavitelének

i. amiatt, hogy e rendelkezés értelmében egy csecsemőnek, akit anyja személyesen gondozott, az egyedül történő visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki őt, vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára; vagy

ii. amiatt, hogy a gyermeket a tartózkodási helye szerinti államban gondozásba vennék, és egyedül, vagy az anyjával anyaotthonban helyeznék el, ami arra utal, hogy e rendelkezés értelmében a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki, vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára; vagy még inkább

iii. amiatt, hogy a gyermek érvényes tartózkodási engedély nélkül az e rendelkezés értelmében vett elviselhetetlen helyzetbe kerülne?

4. Amennyiben a harmadik kérdésre adott válaszra tekintettel az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke első bekezdésének b) pontja szerinti kizáró okokat úgy lehet értelmezni, hogy a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki, vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára, a gyermek mindenek felett álló érdekének az Unió Alapjogi Chartája 24. cikkében és a „Brüsszel II a” rendeletben foglalt fogalmával összefüggésben úgy kell-e értelmezni e rendelet 11. cikkének (4) bekezdését, hogy egy olyan helyzetben, amikor sem a gyermek, sem az anya nem rendelkezik a gyermek tartózkodási helye szerinti tagállamban érvényes tartózkodási engedéllyel, és nem jogosultak az ezen országba való beutazásra és ott tartózkodásra sem, a tartózkodási hely szerinti államnak megfelelő intézkedéseket kell hoznia annak érdekében, hogy biztosítsa a gyermeknek és az anyjának [eredeti 14. o.] a szóban forgó tagállamban való tartózkodását? Amennyiben a gyermek tartózkodási helye szerinti államot ilyen kötelezettség terheli, úgy kell-e értelmezni a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvét, hogy a gyermeket átadó állam ezen elvvel összhangban vélelmezheti, hogy a gyermek tartózkodási helye szerinti állam eleget fog tenni ezeknek e kötelezettségeknek, vagy a gyermek érdeke megköveteli, hogy a tartózkodási hely szerinti állam hatóságaitól felvilágosítást kérjen az ezen érdek védelme céljából meghozott vagy meghozandó konkrét intézkedésekkel kapcsolatban annak érdekében, hogy a gyermeket átadó tagállam értékelhesse többek között, hogy ezen intézkedések a gyermek érdekei tekintetében megfelelőek-e?

5. Amennyiben a gyermek tartózkodási hely szerinti állam nem köteles az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésben említett megfelelő intézkedéseket hozni, úgy az Alapjogi Charta 24. cikkének fényében az 1980. évi Hágai Egyezmény 20. cikkét az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés i.–iii. pontjában említett esetekben úgy kell-e értelmezni, [eredeti 15. o.] hogy az akadályát jelenti a gyermek visszavitelének, mivel úgy tekinthető, hogy a gyermek visszavitele e rendelkezés értelmében ellentétes lehet az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmével kapcsolatos alapelvekkel?

[omissis]